

4. STUDIJA

BABILON OPTUŽEN PRED VELIKIM SUDOM

Građanske, Društvene i Crkvene Vlasti Babilona, Kršćanstva, Sada Su Bile Izvagane Na Vazi—Otpužba Građanskih Vlasti—Optužba Sadašnjeg Društvenog Sistema—Optužba Crkvenih Vlasti—Čak Se Sada, Usred Njenih Proslava Može Primjetiti i Izrazito Čitati Rukopis Na Zidu, Premda Suđenje Još Nije Dovršeno.

“Bog nad bogovima, Jahve, govori i zove zemlju od izlaza sunčeva do zalaza. On zove nebesa odozgo [uzvišene ili vladajuće sile] i zemlju [masama ljudi] da sudi narodu [Kršćanstvu] svojemu [kako oni tvrde].

“Slušaj, narode moj, ja ću govoriti, o Izraelu [Nominalni Duhovni Izrael—Babilon, Kršćanstvo], svjedočit ću protiv tebe: ja, Bog—Bog tvoj...A grešniku Bog progovara: "Što tumačiš naredbe moje, što mećeš u usta Savez moj? Ti, komu stega ne prija, te riječi moje iza leđa bacaš? Kad tata vidiš, s njime se bratimiš i družiš se s preljubicima. Svoja si usta predao pakosti, a jezik ti plete prijevare. U društvu na brata [pravih svetaca, klase pšenice] govoriš i kaljaš sina matere svoje. Sve si to činio, a ja da šutim? Zar misliš da sam ja tebi sličan? *Pokarat u te i stavit u ti sve to pred o i.*"

“Shvatite ovo svi vi koji Boga zaboraviste, da vas ne pograbim i nitko vas spasiti neće.” (Ps. 50:1,4,7,16-22)

Kao logična posljedica velikog porasta znanja o svakoj temi providonosno dodijeljenog u ovaj “dan priprave” za Kristovu Milenijsku Vladavinu, građanske i crkvene vlasti Kršćanstva,

Babilona, su sada bile izvagane na vazi Pravde, pred očima cijelog svijeta. Došao je čas suda, Sudac je sada na sudačkoj stolici; svjedoci—šira javnost—su sada prisutni; i u ovoj fazi suđenja “Sadašnjim Vlastima” je dopušteno da čuju optužbe i da zatim govore za sebe. Njihovi slučajevi se vode na javnom sudu, i cijeli svijet gleda sa intenzivnim i grozičavim zanimanjem.

Cilj ovog suđenja nije uvjeriti velikog Suca o stvarnom položaju tih vlasti; jer mi smo već unaprijed upozoreni na njihovu propast iz njegove “sigurne proročke riječi”; i ljudi već mogu čitati na zidovima njihovih dvorana za bankete tajnoviti rukopis, ali sudbonosan, ruke—MENE, MENE, TEKEL, UPARSIN!” Sadašnje je suđenje, uključujući raspravu o ispravnom i pogrešnom, o učenjima, autoritetima, itd., zato da očituje svim ljudima pravi karakter Babilona, tako da, premda su ljudi dugo bili zavedeni njenim ispraznim pretenzijama, mogu na kraju, kroz ovaj proces suda, u potpunosti shvatiti pravdu Božju u njenom konačnom svrgavanju. Na ovom suđenju su, njene tvrdnje o uzvišenoj svetosti i o božanskom autoritetu i imenovanju da vlada svijetom, isto tako kao i njene mnoge monstrozne i kontradiktorne doktrinarne tvrdnje, sve bile dovedene u pitanje.

Sa očitim sramom i zbunjenosti na licu pred takvim mnoštvom svjedoka, građanske i crkvene vlasti, kroz svoje predstavnike, vladare i svećenstvo, nastoje položiti svoje račune. Nikada, u analima povijesti, nije bilo takvo stanje stvari. Nikada prije nisu crkveni vođe, državnici i građanski vladari bili ispitivani, unakrsno ispitivani i kritizirani kao sada pred sudištem javnog suda, kroz kojega u srce prodirući Duh Gospodnji djeluje na njih na njihovu veliku zbunjenost. Bez obzira na njihovo nastojanje i napor da izbjegnu istragu i

unakrsno ispitivanje duha ovih vremena, oni su dužni to izdržati, i suđenje se nastavlja.

Babilon Izvagan Na Vagi

Dok mase ljudi danas odvažno izazivaju i građanske i vjerske vlasti Kršćanstva da dokažu svoje tvrdnje o *božanskom* autoritetu da vladaju, niti oni niti vladari ne shvaćaju da je Bog odobrio, ili radije dopustio, rok vlasti* takvim vladarima koje bi čovječanstvo moglo izabrati ili tolerirati, bilo dobre ili loše, sve dok ne isteknu “Vremena Neznabožaca;” da je Bog tijekom tog vremena dopustio da svijet u velikoj mjeri upravlja svojim vlastitim stvarima i da preduzme svoj vlastiti pravac u samoupravi, s ciljem da čineći to, svi ljudi mogu naučiti da su, u njihovom palom stanju, nesposobni za samoupravu, i da se ne isplati pokušavati biti neovisan bilo od Boga ili jedan od drugoga. (Rim. 13:1)

Vladari i vladajuće klase svijeta, ne shvaćajući to, ali shvaćajući svoju priliku, i iskoristivši manje sretne mase ljudi, s čijim dopuštanjem ili tolerancijom, bilo u neznanju ili svjesno, su dugo bili održavani na vlasti, nastojali su nametnuti nepisanim masama apsurdnu doktrinu božanskog imenovanja i “božanskog prava kraljeva”—građanskih i crkvenih. I u cilju održavanja tog nauka, toliko pogodnog njihovoj politici, neznanje i praznovjerje su kroz mnoga stoljeća bili njegovani i poticani među masama.

Samo su u novije vrijeme spoznaja i obrazovanje postali općeniti. I to se dogodilo silom providonosnih okolnosti, a ne naporima kraljeva i crkvenih vođa. Tiskarski stroj i prijevoz na

*Drugi Svezak, str. 80

paru bili su glavna sredstva u njihovom promoviranju. Prije tih božanskih uplitanja, mase ljudi, budući da su u velikoj mjeri bili izolirani jedni od drugih, nisu bili u stanju mnogo naučiti preko njihovih vlastitih iskustava. Međutim ta su sredstva imala značajnu ulogu u predivnom porastu putovanja i društvenih i poslovnih odnosa, tako da svi ljudi, bez obzira na svoj rang ili položaj, mogu imati koristi od iskustava drugih diljem cijelog svijeta.

Sada je velika javnost čitajuća javnost, putujuća javnost, misaona javnost; i ona brzo postaje nezadovoljna i bučna javnost, s malo poštovanja preostalog za kraljeve i moćnike koji su držali na okupu stari poredak stvari pod kojim sada tako nemirno drhte. Prije samo tri stotine i pedeset godina statut Engleskog parlamenta napravio je pripremu za nepismene među svojim članovima, u ovim riječima—”bilo koji Lord i Lordovi Parlamenta, i član gornjeg Doma i više njih koji imaju mjesto ili glas u Parlamentu, na svoj zahtijev ili molbu, tvrdeći korist od ovog akta, *iako ne može itati.*” Od dvadeset šest Baruna koji su potpisali Magna Kartu, rečeno je da je samo troje napisalo svoja imena, dok su dvadeset i tri stavili svoj znak.

Shvativši da je tendencija općeg prosvjećivanja masa naroda prema suđenju vladajućim silama i da ne pridonose njihovoj stabilnosti, Ruski je Ministar unutarnjih poslova predložio, kao provjeru rasta Nihilizma, stati na kraju višem obrazovanju bilo kojeg pripadnika siromašnijih klasa. Godine 1887 on je izdao nalog iz kojeg izdvajamo sljedeće: “Gimnazije, više škole i sveučilišta bi stoga trebali odbiti primati kao đake ili studente djecu domaćih slugu, seljaka, obrtnika, sitnih trgovaca, poljoprivrednika, i drugih sličnog

stanja, čije potomstvo ne bi trebalo biti obrazovano iz kruga kojem pripadaju, i da na taj način budu vođeni, kako je dugogodišnje iskustvo pokazalo...da postanu nezadovoljni sa svojom sudbinom, i nadraženi sa neizbježnim nejednakostima postojećih društvenih položaja.”

Ali prekasno je za takvu politiku da bude uspješna, čak i u Rusiji. To je politika koju je Papinstvo provodilo u danima svoje moći, ali za koju ta lukava institucija sada shvaća da bi bila neuspjeh, i zasigurno izazvala reakciju koja je jednaka snazi pokušaja iste. Svjetlo je osvanulo na umovima masa, i njih se ne može svesti na njihovu prijašnju tamu. Sa postupnim povećanjem znanja zahtijeva se rebuplikanski oblik vladavine, a monarhistički su bili iz nužnosti izmjenjeni snagom njihovog primjera i zahtijevima ljudi.

U izlazećem svjetlu novog dana ljudi počinju uviđati da su pod zaštitom lažnih tvrdnji, podržanih od strane naroda u njihovom prijašnjem neznanju, vladajuće klase napravile sebičnu trgovinu od prirodnih prava i prednosti ostatka čovječanstva. I, gledajući i važući tvrdnje tih na položaju, oni brzo dolaze do vlastitih zaključaka, bez obzira na jadne isprike koje su ponuđene. Međutim budući da su i sami potaknuti sa nikakvim uzvišenijim načelima pravednosti i istine od vladajućih klasa, prosudba masa je daleko od prava druge strane pitanja, budući je njihov rastući stav žurno ignorirati sav zakon i red umjesto da razmotre hladno i nepristrano zahtijeve za pravdom na objema stranama u svjetlu Božje Riječi.

Dok je Babilon, Kršćanstvo—sadašnja organizacija i društveno uređenje, predstavljeno sa svojim državicima i njenim svećenstvom—bilo je izvagano na vagi javnog mnijenja, njene su mnoge monstruoze tvrdnje shvaćene kao

neutemeljene i apsurdne, i teške optužbe protiv nje—sebičnosti i neusklađenosti sa Kristovim zlatnim pravilom, na čije se ime i autoritet poziva—već su prevagnule, i snop svjetlosti je podignut toliko visoko da, čak i sada, svijet ima malo strpljenja da sluša daljnje dokaze o njenom stvarnom antikršćanskom karakteru.

Njeni predstavnici pozivaju svijet da zapazi slavu njihovih kraljevstava, pobjede njihovih mišica, sjaj njihovih gradova i palača, vrijednost i snagu njihovih institucija, političkih i vjerskih. Oni nastoje probuditi duh iz starih vremena klanskog patriotizma i praznovjerja, kojemu su se ranije klanjali u pokornom i pobožnom poštovanju onima na vlasti i položaju; koji su oduševljeno uzvikivali, “Živio Kralj!” i pobožno poštivali osobe koje su tvrdile da su bile Božji predstavnici.

Ali ti su dani prošlost: ostatci prijašnjeg neznanja i praznovjerja brzo nestaju, a s njima i osjećanja klanskog patriotizma i slijepog vjerskog poštovanja; i na njihovom mjestu mi nalazimo neovisnost, sumnju i prkos, koji će uskoro dovesti do svijetom raširenog sukoba—anarhije. Ljudi različitih državnih brodova govore gnjevno i prijeteći zapovjednicima i pilotima, te s vremena na vrijeme postaju gotovo buntovni. Oni tvrde da je sadašnja politika onih koji su na položaju da ih namame na ropska tržišta budućnosti i da naprave trgovinu od svih njihovih prirodnih prava i da ih svedu na kmetstvo njihovih očeva. I mnogi inzistiraju sa povećanom žestinom na promjeni sadašnjih zapovjednika i pilota i puštaju da im brodovi besciljno plutaju dok se oni međusobno svađaju za gospodarstvo. Međutim protiv te divlje i opasne vike kapetani i piloti, kraljevi i državnici, bore se da zadrže svoje položaje moći, vičući cijelo vrijeme ljudima, “Dolje ruke! Odvest ćete plovilo na stijene!” Zatim vjerski vođe istupaju

naprijed i savjetuju podložnost od strane naroda; i, tražeći da naglase da je njihov vlastiti autoritet od Boga, oni su u dosluhu sa građanskim vlastima da zadrže narod pod ograničenjem. Ali, i oni isto tako, počinju shvaćati da je njihova moć otišla, pa ju pokušavaju nekako ponovno povratiti. Stoga oni govore o savezu i suradnji među sobom, i čujemo ih kako raspravljaju sa državom za više pomoći s te strane, obećavajući im zauzvrat podršku civilnih institucija sa njihovom (slabećom) moći. Ali, oluja se diže, i dok mase ljudi, koje nisu u stanju shvatiti opasnost, nastavljaju žamor, srca onih koji su na začelju brodova počinju klonuti od straha od onoga što sada vide da sigurno mora doći.

Crkvene sile, posebno, osjećaju se dužnima da polože svoje račune kako bi se pokazale u najboljem svjetlu; da bi tako, bude li moguće, ograničile revolucionarnu struju javnog mnijenja protiv njih. Ali kako se pokušavaju ispričati za oskudno dobre rezultate prošlih stoljeća njihove moći, oni jedino mogu dodati njihovoj vlastitoj zbunjenosti i začuđenosti, i izazvati pozornost drugih na pravo stanje stvari. Te se isprike stalno pojavljuju u stupcima svjetovnih i vjerskih novina. I u izrazitoj suprotnosti sa time su neustrašive kritike iz gotovo cijelog svijeta i građanskih i vjerskih sila Kršćanstva. Od tih su sljedeći izvatici iz novinskih izvještaja koji su u optičaju primjeri.

Svijet Optužuje Građanske Vlasti

“Među svim čudnim vjerovanjima rase, nema nijedne toliko čudnije od te da je Svemogući Bog pažljivo izabrao neke od najobičnijih članova vrste, često bolesne, bezumne i opake, da vladaju nad velikim zajednicama pod njegovom posebnom zaštitom, kao njegovi predstavnici na zemlji.” *New York Evening Post*.

Drugi časopis od prije nekoliko godina imao je sljedeće, pod naslovom—“Jadan Udes Kraljeva:”

“Navedeno je a izgleda da je istina da je Srpski Kralj Milan poludio. Kralj Wurttemberga je djelomični ludak. Posljednji Kralj Bavorske počinio je samoubojstvo u ludilu, i sadašnji vladar te zemlje je idiot. Ruski Car zauzima taj položaj zato što je njegov brat, prirodni nasljednik, presuđen kao mentalno neuračunljiv; i sadašnji je Car pogođen sa melankolijom od vremena svoje krunidbe, te su mu pozvani u pomoć specijalisti za mentalno zdravlje iz Njemačke i Francuske. Španjolski kralj je žrtva škrofule i najvjerojatnije neće dostići muževnu dob. Njemački Car ima neizlječivu bolest u svom uhu koja će na koncu utjecati na njegov mozak. Kralj Danske je ostavio otrovanu krv pola tucetu dinastija. Turski Sultan je pogođen sa melankolijom. Nema prijestolja u Evropi gdje se grijesi očeva nisu vidljivo spustili na djecu, i za generaciju ili dve više neće biti ni Burbona, Habsburga, Romanofa niti Guelfa da zlostavljaju i vladaju svijetom. Plava krv te vrste neće biti premijom u 1900—stotima. Ona se izuzima od problema budućnosti.”

Drugi pisac za dnevne novine ustanovio je trošak kraljevske obitelji kako slijedi:

“Trgovina koju je napravila Kraljica Vitkorija po svom dolasku na prijestolje daje joj #385,000 godišnje, sa snagom dodjele novih mirovina u iznosu od #1,200 godišnje, procjenjuje se da je to jednako godišnjem prihodu od #19,871. To čini sveukupno od #404,871 samo za Kraljicu, od čega je #60,000 za njen potanji novčanik; to jest, jednostavni novčanik. Vojvodstvo iz Lancastera, koje je još uvijek pod upravljanjem krune, također plaća #50,000 godišnje u potanji novčanik. Tako Kraljica ima #110,000 za godišnje trošenje novca; drugi troškovi njenog kućanstva se snabdjevaju sa drugim stavkama Građanske Liste. Kada je najavljen Kraljičin dar od #50 ili #100 za dobrotvorne svrhe, ne smijemo pretpostaviti da to dolazi iz potanjeg novčanika, jer postoji zasebna stavka od #13,200 godišnje za kraljevsko darivanje, milostinju i milodare. Među imenovanjima u kraljevskom kućanstvu 20 ih je

klasificirano kao politička, sa ukupnim plaćama od #21,582 godišnje, pravilo je da jedan čovjek izvlači plaću a drugi obavlja posao. Medicinski odjel uključuje 25 osoba, od izvanrednih liječnika do kemičara i ljekara, svi kako bi održali kraljevsko tijelo u dobrom zdravlju, dok 36 redovnih kapelana i 9 svećenika obično služe kraljevskoj duši. Odjel Lorda Chamberlaina uključuje zamoran popis ureda, među kojima, je sve ispremješano sa ispitivačima predstava, pjesničkih nagrada i ispitivača slika, brodari, čuvari labudova, i čuvari dragulja u Utvrđi. Najviše zanimljiva služba pod upravom Kraljevskog Lovca je ona nasljedna velikog sokolara, držana od vojvode iz Sv. Albansa za plaću od #1,200 godišnje. Vojvoda najvjerojatnije ne zna razliku između sokola i pingvina, i nema namjeru to saznati. Od njenog stupanja Kraljica Viktorija ukinula je mnoge beskorisne urede, napravivši time značajne uštede, koji je novac otišao u njen prostrani tanki novčanik.

“Pobrinuvši se tako velikodušno za kraljicu, Britanski je narod trebao nešto dati i njenom mužu. Princ Albert primio je #30,000 na godinu posebnim glasovanjem, pored #6,000 godišnje kao feldmaršal, #2,933 na godinu kao Pukovnik dvije pukovnije, #1,120 godišnje kao Upravitelj Dvorca u Windsoru, i #1,500 kao Rendžer Windsora i Home Parksa. Kraljičin je muž sveukupno koštao naciju #790,000 tijekom njihovih 21 godinu bračnog života, i začeli veliku obitelj koja je bila na teret nacije. Kao sljedeća dolazi Njemačka Carica Augusta, koja izvlači #8,000 na godinu, pored što je dobila miraz od #40,000, i #5,000 za pripreme vjenčanja. Međutim taj dobrovoljni milodar nije dovoljan da plati njenu vožnju u Englesku da vidi svoju majku, jer svakom takvom prilikom za put se plati #40. Kada je Princ od Walesa dostigao svoju punoljetnost on je primio malu stvar od oko #601,721 kao rođendanski dar, to je bio iznos od prikupljenog prihoda Vojvodstva iz Cornwalla do tog razdoblja. Do tog vremena on je primio u prosjeku #61,232 godišnje od Vojvodstva. Nacija je također potrošila #44,651 na popravke na Domu u Marlboroughu, Prinčevoj gradskoj rezidenciji, od 1871; plaćali su njega #1,350 na godinu kao Pukovnika Desetine Husara;

dali su mu #23,450 da plati svoje troškove oko braka; darujući njegovoj ženi #10,000 na godinu, i dajući njemu #60,000 za trošenje na njegovom putovanju u Indiju 1875. Sve zajedno on je izvukao #2,452,200 (više od 22 milijuna kuna) iz novčanika John Bulla od otprije deset godina i bilo je to sve od tada redovito izvlačenje.

“Sada za mlađe sinove i kćeri. Princeza Alice primila je #30,000 za svoje vjenčanje 1862, i rentu od #6,000 sve do njene smrti 1878. Vojvodi od Edinburgha bilo je dano #15,000 godišnje do punoljetnosti 1866, i dodatnih #10,000 za njegov brak 1874, pored #6,883 za troškove vjenčanja i popravke na njegovoj kući. To je ono što on dobiva za to što ništa ne radi nego samo za to što je Princ. Radeći kao kapetan, i kasnije kao admiral u mornarici, on je zaradio #15,000. Princeza Helena, kod udaje za Princa Kristijana, iz Schleswig-Holsteina, 1886, primila je miraz od #30,000 i bespovratna sredstva od #7,000 godišnje za život, dok njezin muž prima #500 na godinu kao Rendžer Windsor Home Parka. Princeza Louiza primila je iste blagodati kao i njena sestra. Vojvoda od Connaughta počeo je život 1871 sa #15,000 godišnje od nacije i to je bilo povećano na #25,000 za njegov brak, 1879. On sada zapovijeda vojskom u Bombayu, sa #6,600 na godinu i vrijedne prihode. Vojvodi iz Albanya bilo je odobreno #15,000 na godinu, 1874, iznos se povećao na #25,000 na njegov brak 1882, i njegova udovica prima #6,000 na godinu. Nesretni Vojvoda bio je genije obitelji; i da je on bio obični građanin sa prosječnim mogućnostima, mogao je zaraditi za udoban život kao odvjetnik, jer je bio govornik. Princeza Beatrice za svoj brak primila je uobičajeni miraz od #30,000 i rentu od #6,000. Tako je nacija, od Kraljičinog stupanja na tron pa do kraja 1886, platila #4,766,083 za luksuz Princa Consorta, pet Princezi, i četiri Princa, izostavljajući račun posebnih džepnih cijena, rezidencija olobođenih od najamnine i oslobađanja od poreza.

“Međutim to nije sve. Nacija ne samo da je podržavala Kraljičine potomke nego i njene rođake i stričeve i tetke. Samo ću zabilježiti iznose tih kraljevskih umirovljenika koje su primili od 1837. Leopold I., kralj Belgije samo zato što je oženio Kraljičinu tetku, primao je

#50,000 na godinu sve do svoje smrti, 1865, ukupno #1,400,000 tijekom sadašnje vladavine. Ali on je imao neki osjećaj pristojnosti, jer kad je on postao Kralj Belgije 1834, on je svoju mirovinu isplatio preko povjerenika, propisujući je samo za rente svojih službenika i održavanje Claremont House, i kada je on umro cijeli je iznos bio vraćen u Trezor. No tako nije bilo sa Kraljem Hanovera, ujakom Kraljice. On je uzeo sve što je mogao dobiti, što je, od 1837do 1851 iznosilo od #21,000 na godinu do #294,000. Kraljica Adelaidea, udovica Williama IV., izvukla je #100,000 godišnje za 12 godina, ili u svemu #1,200,000. Kraljičina majka Vojvotkinja od Kenta, primala je #30,000 godišnje od dolaska svoje kćeri na tron pa do njene smrti, ukupno #720,000. Vojvoda od Sussexa, drugi stric, primao je #18,000 godišnje za šest godina, ukupno #108,000. Vojvoda od Cambridgea, ujak Br. 7 upio je #24,000 godišnje, ili u svemu #312,000, dok je njegova udovica, koja je još uvijek živa, primala #6,000 godišnje od njegove smrti, ili u svemu #222,000. Princeza Augusta, još jedna tetka, imala je oko #18,000 u svemu. Žena poglavara samostalne državnice u Njemačkom carstvu u Hessenu, tetka Br. 3, osigurala si je oko #35,000. Vojvotkinja od Gloucester, tetka Br.4, izvukla se sa #14,000 godišnje, i tako 20 godina, ili u svemu #280,000. Princeza Sofija, još jedna tetka, primila je #167,000, i zadnja tetka, Princeza Sofija iz Gloucestera, nećakinja Džordža III., primala je #7,000 godišnje za 7 godina, ili #49,000. Zatim je Vojvoda od Mecklenburg-Strelitza, Kraljičin rođak, bio plaćen #1,788 godišnje za 23 godine njene vladavine, ili #42,124.

Vojvoda od Cambridge, kao Vrhovni Zapovjednik Britanske vojske, uz mirovine, plaću kao Vrhovni Zapovjednik, službe pukovnika nekoliko pukovnija i rendžerstvo nekoliko parkova, velike dijelove kojih je on preuredio u rezervate za igre, primio je #625,000 javnog novca. Njegova sestra Vojvotkinja od Mecklenburg-Strelitza, primila je #132,000, i njegova druga sestra, "Debela Marija," Vojvotkinja od Tecka, uzela je #153,000. To čini sveukupno #4,357,124 koje je nacija platila za podršku Kraljičinim stričevima, tetkama i rođacima tijekom njene vladavine.

"Pored iznosa datih na Kraljičinoj Građanskoj listi, izvorni trošak i trošak održavanja četiri kraljevske jahte bio je uključen u procjene

ratne mornarice, iako je to legitimno dio troškova kraljevske obitelji. Izvorni trošak bio je #275,528, i ukupni trošak održavanja i plaće, od džeparaca i opskrblijanja posade za deset godina bio je #346,560, ukupno od #622,088 samo za tu jednu stavku.

“Ukratko, Kraljičini brojni ujaci, tetke i rođaci koštali su #4,357,124; njen muž, njeni sinovi i njene kćeri, #4,766,083; ona sama i njeno kućanstvo, #19,838,679; a njene jahte #622,088. To daje ukupno #29,583,974 [oko 300 milijuna kuna] koje je Britanska nacija potrošila na monarhiju tijekom njene sadašnje vladavine. [Do godine 1888.] Da li se ta stvar isplatila? To je prilično visoka cijena za plaćanje stabilnosti, jer to znači da su ljudi bili oporezovani da krajnje granice njihove moći da drže u dokolici brojne osobe koje bi učinile više dobra za zemlju da su pošteno zarađivale za život.”

Spektakularna krunidba Ruskog Cara bila je značajan prikaz kraljevskog pretjerivanja, osmišljenog, kao i sve lepršave perjanice plemstva, da impresioniraju mase ljudi sa idejom da su njihovi vladari daleko iznad njih u slavi i dostojanstvu te kako zaslužuju njihovo štovanje kao viša bića, kao i njihove najponiznije i ropske poslušnosti. Rečeno je da je taj veliki prikaz plemstva tom prilikom koštao \$25,000,000.

Na tu ekstravaganciju, toliko u suprotnosti sa očajnim stanjem njihovih milijuna seljaka, sa čijim je jadima cijeli svijet bio toliko dobro upoznat tijekom gladi 1893, mi izvlačimo iz komentara Engleskih novina, *The Spectator*, kako slijedi:

“Teško je proučavati račune priprema za Rusku krunidbu, koja glasi kao da je bila tiskana u zlatu po ljubičastoj svili, bez osjećaja gađenja, još pogotovo ako čitamo u isto vrijeme o masakrima Armenaca koje su Rusi odbili zaštititi, iako su imali moć. Mi si možemo, s naporom, predočiti čudesan prizor predstavljen u Moskvi, sa svojom Azijatskom arhitekturom i sjajnim kupolama,

njene ulice pune prekrasnih Evropskih uniformi i još raskošnije Azijatske odjeće, bjeli Prinčevi u crvenom, žuti Prinčevi u plavom, smeđi Prinčevi u platnu od zlata, vladare plemena iz dalekog Istoka, Kineskog Diktatora, i smeđi Japanski General pred kojim taj Diktator pada ničice, rame uz rame sa svim vladajućim Domovima Evrope, i predstavnicima svih poznatih Crkava izuzev Mormona, od svih naroda koji slušaju Cara—bilo ih je, mi vjerujemo, osamdeset—i od svake vojske na Zapadu, svi se krećući usred pukovnija beskrajnih u broju i vrsti uniformi, i kroz milijune od skromnijih rasa—pola Azijatskih, pola Evropskih— ispunjenih uzbuđenjem i sa odanošću prema njihovom zemaljskom gospodaru. Mi možemo zamisliti žamor beskrajnog mnoštva, zborove mnogobrojnih redovnika, salve topništva, koje su ponavljane od postaje do postaje sve dok kroz cijeli sjever svijeta, od Rige do Vladivostoka, svi ljudi nisu čuli u istom trenutku da je Car stavio krunu na svoju glavu. Englez ih sve proučava kao što bi proučavao pjesmu od Moora, i nalazi sve odjednom prekrasnim i slabim. Nije li to previše grandiozno za raskoš? Nije li to više opera nego život? Ima li nečeg poput krivnje, u Carstvu poput Rusije, sa njegovim milijunima na milijunima ljudi koji pate, u divovskom izdatku koji proizvodi te ljubičaste učinke? Pet milijuna u novcu za ceremonijal! Postoji li načelo na temelju kojeg bi se rashod poput toga mogao uvjerljivo opravdati? Nije li trošenje Belšazara, pokazivanje gotovo bolesnog ponosa, izlivanje iz riznice kako kraljevi Orijenta ponekada to rade, isključivo za pobuđivanje emocija slave u jednom nadobudnom umu? Ništa ne može izazvati Engleza da izglasa takvu sumu za takav cilj, i Engleska bi mogla uštedjeti novca barem deset puta lakše nego Rusija.

“Ipak neki se pribojavaju da bi moglo biti da su oni koji vladaju Rusijom mudri u svom naraštaju, i da taj bezobzirni izdatak snage i blaga osigurava rezultat koji, sa njihove točke gledišta, je adekvatan povrat. Cilj je produbiti Ruski dojam da je položaj Cara na neki način nadnaravan, da su njegovi izvori jednako neograničeni kao i njegova moć, da on ima nekakav poseban odnos prema Božanskom, da je njegova krunidba

posvećenje toliko svečano i sa takvim značenjem za čovječanstvo da nikakav izvanjski prikaz kako bi ga se učinilo vidljivim ne može biti pretjeran, da čovječanstvo može biti pozvano da pogleda bez izuzeća, da je trenutni mir koji je bio toliko pažljivo proširen po cijelom Sjevernom svijetu prouzročen ne samo redom nego i očekivanjem odgovarajućeg događaja. I vladajući Rusi vjeruju da je rezultat postignut, i da je utisak krunidbe jednak u cijelom Carstvu utisku pobjede koja bi koštala jednako u novcu i još više u suzama. Oni ponavljaju ceremoniju kod svake decentralizacije prijestolja, sa još većim sjajem i prostranim dizajnom, odgovarajuće porastu Ruske pozicije, označene upravo sada, kako oni misle, sa mrzovoljnim nazadovanjem Japana, sa pokornošću Kine i sa plazećom ropskom podložnošću vladara Konstantinopola. Oni čak vjeruju da krunidba povećava njihov prestiž kao gospodara u Evropi, da je sjaj njegovog Carstva, mnoštva njegovih vojnika, njegovog posjedovanja svih resursa civilizacije isto tako kao i svih resursa barbarske Moći, mnogo više približen domu kolektivnog uma Zapada, i da to povećava odbojnost koja je tamo da se suoči sa velikom Sjevernom Moći. U Berlinu je, oni misle, dublja jeza pri pomisli na invaziju, u Parizu mnogo više likovanja kad se ljudi sjete Saveza, u Londonu duža pauza dok njegovi državnici razmišljaju, kako to oni uvijek rade, kako se može odgoditi idući pokret glečera ili se okrenuti u stranu. Može li itko potvrditi sa pouzdanjem da su oni u potpunosti u krivu, ili da za godinu dana diplomacija Rusije neće biti odvažnija u posljedici nacionalnog festivala, otporu onih koji se opiru više plašljivije zato što su vidjeli, u najmanju ruku sa svojim mentalnim očima, prizor kojeg bi se moglo, što jezgrovitije, najbolje opisati kao pregled Carstva održanog unutar zidina glavnog grada, odnosno mimohodu Sjeverne Evrope i Azije u čast svog Glavnog Zapovjednika?

“Može biti zavaravajuće, ali u to smo sigurni, da prizori poput tih predstavljenih kod te krunidbe čine jedan od velikih rizika svijeta. Oni moraju biti skloni da demoraliziraju svoje naj snažnije

ljude. O sadašnjem Caru nitko ništa ne zna, izuzev, kaže jedan koji je bio u bliskom kontaktu s njim, da je on čovjek “dubokih emocionalnih osjećaja”; ali on mora biti više od obične mase, ako on, potomak Aleksandra I koji je potpisao Sporazum iz Tilsita, može osjetiti sebe danima središtem tog krunidbenog prizora, i ako može, u biti, biti obožavan kao da je vladao Ninivom, bez da sanja snove; a kraljevi obično sanjaju o vladanju. Postoji opčinjenost rangom, isto tako kao i opčinjenost s moći, i čovjek kojeg svi gledaju, i pred kojim se svi prinčevi čine malima, mora zaista kako mi to uzimamo biti umjerenog uma kako se ne bi u jednom trenutku naduo sa uvjerenjem da je on prvi među čovječanstvom. Vladari Rusije još mogu utvrditi da su, premda u uzvisivanju njihovog Cara tako visoko ojačali lojalnost i produbili poslušnost, otopili moć samokontrole koja je neophodna za obranu uma.”

Međutim činjenica da su ti vladari tzv. Kršćanskih Kraljevstava kao cjelina lišeni pravih Kršćanskih osjećanja i da im nedostaje čak i ljudskog suosjećanja je obilno dokazano sa činjenicom da su, dok su bogatsvo spiskali poput vode u podršci plemstvu i njihovoj ispraznoj pompri i prikazivanju, i dok su milijuni vojnika i mornara, i većina čudesnog vojnog naoružanja pod njihovim zapovjedništvom, slušali netaknuto vapaje jadnih Armenskih Kršćana, koje su Turci mučili i ubijali na desetke tisuća. Veličanstvene armije očigledno nisu organizirane zbog čovječanstva, nego jedino iz sebičnih namjera političkih i financijskih vladara svijeta; naime, da zahvate područja, da štite interese posjednika obveznica, i da vise jedni drugima za vratom, zapaljeni sa ubilačkim ponosom, kada god vide dobru priliku da prošire svoja carstva ili povećaju svoje bogatstvo.

U izrazitoj suprotnosti sa tim kraljevskim pretjerivanjem koje prevladava, u određenoj mjeri i svakoj zemlji gdje se održala kraljevska obitelj, je *Ogromna Zaduzenost Evropskih Zemalja*.

“The Economiste Francais izdao je razrađeni članak, od M. Rene Stourma, o Javnom Dugu Francuske. Najuobičajenija procjena glavnog duga rečeno je da je \$6,400,000,000. Najskromnije procjene stavljaju ga nekoliko milijuna niže. M. Paul Leroy-Beaulieu prikazuje ga od \$6,343,573,630. Rezultat računanja M. Stourma je ukupno \$5,900,800,000 sa kvalifikacijom, međutim, da je izostavljeno \$432,000,000 od životne rente, koju su drugi ekonomisti tretirali kao dio glavnog duga. Godišnja naknada za kamate i tonući novac, na cijeli dug, uključujući životne rente, je \$258,167,083. Od financiranog duga od \$2,900,000,000 su daljnja tri posto, \$1,357,600,000 trajna četiri i pol posto, i \$967,906,200 otkupnih obveznica različitih opisa. Rente različitim tvrtkama i korporacijama od \$477,400,000, i \$200,000,000 lebdećeg duga, čine balans ukupnog zbroj M. Stourma. To je daleko najteži teret kojeg je nosila ijedna nacija na zemlji. Njemu je najbliži dug Rusije, za kojeg je navedeno da iznosi \$3,605,600,000. Engleska je sljedeća, sa \$2,226,200,000. Dug Austrije je \$1,857,600,000, i Mađarske \$635,600,000. Španjolska duguje \$1,208,400,000, i Prusija \$962,800,000. To su računi M. Stourma. Nijedna od tih nacija, izuzev Engleske i Prusije, ne daju dovoljno prihoda da jamče trajnu ravnotežu proračuna, nego je Francuska najopterećenija od svih njih, i porast njenog duga bio je najbrži u nedavnoj prošlosti i najviše prijeteći budućnosti.

“U zaključku M. Stourm kaže: Mi se suzdržavamo od počivanja na pogađajućim posljedicama koje rezultat našeg rada budi. Pod kojim god aspektom mi smatrali tih 29 1/2 milijarde bilo u usporedbi sa dugom drugih zemalja ili sa našim vlastitim dugom od prije deset ili dvadeset godina, oni izgledaju poput vrhunca nepoznate visine, nadmašivši granicu koju je bilo koji narod na svijetu, u bilo kojoj epohi, smatrao dostižnim. Ajfelov Toranj će biti njihov pravi kolega; mi dominiramo našim bližnjima, i našom poviješću sa visinom našeg duga...u prisutnosti kojega je vrijeme da naša zemlja osjeća patriotski strah.”

The London Telegraph je jednom objavio sljedeći rezime nacionalnog financijskog izgleda:

“Neimaština visi poput mračnog i gotovo univerzalnog oblaka nad nacijama Evrope. Vremena su veoma loša za Sile posvuda, ali najgore od svega je za one male. Teško da ima nacije na Kontinentu čija bilanca za prethodnu godinu ne predstavlja sumoran izgled; dok su mnogi od njih samo priznanja bankrota. Pažljivi izvještaji o financijskim uvjetima različitih Država pokazuju borbu u nekoliko blagajni da spoje kraj s krajem što nikada nije bilo toliko općenito. Stanje stvari je doista gotovo svijetom rašireno; jer, pogledamo li izvan našeg Kontinenta, Sjedinjene Države na jednoj strani, i Indiju i Japan, sa njihovim susjedima, na drugoj strani, osjeća se prevladavajuće priklještenje...

“Velika Republika nije toliko velika i domišljata da umre od njenih financijskih oboljenja; iako je čak i ona veoma bolesna. I Velika Britanija, ima se suočiti sa deficitom u nadolazećem Proračunu, i skupo je pretrpjela, gotovo nepopravljivo, gubitke od strane ludih poslova štrajka ugljena. Francuska, poput nas i Amerike, je jedna od zemalja koju teško možemo zamisliti nesposobnom da plati, njezino je tlo toliko bogato i njen je narod toliko marljiv. Međutim, njen prihod, očituje česte deficite; njezin je nacionalni dug poprimio ogromne razmjere, i teret njene Vojske i Mornarice gotovo da ne zgnječi industriju zemlje. Njemačka također treba biti upisana u kategoriju Sila previše čvrstih i i prejakih da trpe više od privremenog pomračenja. Ipak izračunato je da je ona tokom prošle godine izgubila #25,000,000 funti, što predstavlja oko pola nacionalne štednje. Mnogo od tog gubitka je bilo zbog Njemačkih ulaganja u dionice u Portugalu, Grčkoj, Južnoj Americi, Meksiku, Italiji, i Srbiji; dok je Njemačka također oštro osjetila zbrku na tržištu srebra. Teret njenog naoružanog mira pritišće njen narod sa teškim bremenom. Među Silama koje grupiramo zajedno kao prirodno sposobne, zapanjujuće je pronaći da Austro-Ugarska ima za dati najbolji i najsretniji izvještaj...

“Kada se okrenemo od te velike grupe i bacimo naš pogled na Italiju, tu nalazimo primjer “Velike Sile” sasvim osiromašene

njenom veličinom. Godinu za godinom njen prihod pada i njeni se rashodi povećavaju. Prije šest godina vrijednost Talijanske vanjske trgovine bila je 2,600,000,000 franaka; sada je pala na 2,100,000,000. Ona mora platiti #30,000,000 franaka kao kamatu na njen javni dug, pored premije za potrebno zlato. Njezini su vrijednosni papiri lijek na tržištu; njezin golemi problem novčanica stavio je srebro i zlato na visoke cijene. Njeno je stanovništvo gurnuto u stanje siromaštva i bespomoćnosti ovdje gotovo nezamislivo, i kada njeni novi Ministri izmišljaju svježe poreze izbijaju krvavi nemiri.

“Što se tiče Rusije, njena su financijska izvješća obavijena u takvu tajnu da nitko ne može govoriti o njima sa sigurnošću; ali postoji malo razloga za sumnjati da jedino veličina Carske vlasti ju čuva da ne bankrotira. Iz stanovništva je bila istisnuta gotovo zadnja kap životne krvi iz njihove industrije. Najnemarniji i nemilosrdni Ministar Financija jedva da se usuđuje dati vijku oporezivanja red za drugo poluvrijeme.

“Umjeren i točan domorodački autoritet piše o situaciji u Rusiji u sljedećim riječima:

“Svaka kopejka koju seljak nastoji zaraditi je potrošena, ne u stavljanju svojih poslova u red, nego plaćanjem dugova u porezima...Novac plaćen od seoskog stanovništva pod izlikom poreza iznosi od dvije trećine do tri četvrtine bruto dohotka u zemlji, uključujući njihov dodatni rad kao težaka. Prividno dobar kredit od vlade je podržavan sa umjetnim sredstvima. Pažljiv promatrač očekuje pad i društvenih i financijskih lukova carstva. Ovdje, također, ogroman košmar, naoružanog mira Evrope u velikoj mjeri pomaže paralizirati trgovinu i poljoprivredu. Primjer Portugala leži izvan našeg vidokruga; jer iako jednom slavno kraljevstvo ako je neplatiša, njen nesretni položaj je zasigurno ne zbog vojne ambicije ili grozničavih rashoda. Grčka, međutim, premda beznačajna među Silama sa njenom populacijom od dva milijuna ljudi, pruža upadljiv primjer propasti do koje financijsko pretjerivanje i napuhani planovi mogu dovesti naciju. “Velika ideja” bila je prokletstvo male Grčke, i mi smo nedavno vidjeli kako je

bila dovedena da izbjegava svoj javni dug sa aktom apsolutnog nepoštenja, samo ga je djelomično suspendirala u lice prosvjeda Evrope. Novac koji je bio potrošen na njenu “Vojsku i Mornaricu” mogao je isto tako biti bačen u more. Politika je postala s njom pošast, zarazivši njene najbolje i najsposobnije javne ljude. Sa običnim ljudima previše obrazovanima da rade; studenti sa sveučilišta bogatiji su od zidara; javni dugovi i privatni dugovi koje nitko nikada ne misli platiti; lažna Vojska i Mornarica, jedu sredstva; nepoštenje je postalo načelo u politici; i tajni planovi koji moraju značiti ili više kredita ili korupcije i opasnog cjenkanja sa Rusijom—te stvari karakteriziraju suvremenu Grčku.

“Gledajući na kontinent sa svih strana, prema tome, ne može se negirati da je stanje stvari što se tiče dobrobiti ljudi i nacionalnih bilanci krajnje nezadovoljavajuće. Naravno jedan glavni i očigledan razlog za to je da naoružani mir koji pritišće Evropu poput noćne more, i koji je pretvorio cijeli kontinent u stojeći logor. Pogledajte samo Njemačku! To ozbiljno i trezveno Carstvo! Vojni budžet tamo je porastao sa #17,500,000 funti 1880 na #28,500,000 1893. Povećanje u skladu sa novim Zakonom o Obrani dodaje #3,000,000 funti godišnje kolosalnoj masi Njemačkog obrambenog oružja.

“Francuska je napela svoju snagu do točke neposrednog kolapsa kako bi se nosila sa svojim moćnim rivalom. Nepotrebno je isticati užasan udio kojeg ta ratna osiguranja donose sadašnjoj popularnoj tjeskobi Evrope. Ne samo da odvlače od profita i zarade ogromne sume koje kupuju barut i metak i grade barake, nego oni također uzimaju iz redova industrije mlade radnike, koji su također izgubljeni za ista razdoblja za obitelji i pojačanja populacije. Svijet još nije izumio bolje mjesto izmjene za međunarodne provjere od groznog i skupog Hrama rata.”

No, bez obzira na tešku zaduženost i financijske neugodnosti nacija, sposobni su statističari procjenili da stvarna cijena za Evropu raznih vojnih i mornaričkih proračuna, održavanja garnizona i gubitka industrijskog rada povlačenjem ljudi iz produktivne industrije, se može

opravdano smatrati kao \$1,500,000,000 godišnje, da ne kažemo ništa o ogromnom gubitku života, koji je u proteklih dvadeset i pet godina prošlog stoljeća (od 1855 do 1888) naveden kao 2,188,000, i to usred strahota koje nadilaze opis. Mr. Charles Dickens je vrlo istinito primjetio da:

“Mi govorimo likujući, i sa izvjesnom vatrom, o “veličanstvenoj naknadi! o “prekrasnoj naplati! ipak samo će nekolicina razmisliti o gnusnim pojedinostima za koje te dvije prozračne riječi stoje. “Prekrasna naplata” je bezglav nalet muškaraca na snažnim konjima, gonjenih do najveće brzine, jahani i neodoljivo gazeći mase ljudi pod nogama. Čitateljev um ne ide dalje; budući da je zadovoljan sa informacijom da su neprijateljske linije “razbijene” i da su “popustile.” To ne popunjava sliku. Kad je “prekrasna naplata” napravila svoje djelo i prošla, tu će se naći prizor koji je veoma sličan zastrašujućoj željezničkoj nesreći. Tu će biti puna nadopuna leđa slomljenih na dva dijela, izvaljenih ramena, ljudi nabijenih na svoje bajonete, nogu razbijenih poput komada drva za ogrjev, glava koje su narezane poput krški jabuka, drugih glava koje su zdrobljene pod željeznim kopitima konja, lica koja su izgažena i iznakažena i liče na sve samo ne na ljudska. To je ono što se kukavno krije iza “prekrasne naplate.” To je ono što slijedi kao stvar pravca, kada “naši bližnji jašu u stilu, i “odsjećaju ih slavno.”

“Prikažite si,” kaže drugi pisac, “radni milijuni po licu cijele Evrope, roje se dan za danom na svoj posao, radeći neprekidno od ranog jutra do rane večeri, u uzgoju tla, u proizvodnji tkanina, u razmjenu roba, u rudnicima, tvornicama, željezarama, pristaništima, radionicama, skladištima; na željeznicama, rijekama, jezerima, oceanima; prodirući u utrobu zemlje, podvrgavajući si tvrdoglavost sirove tvari, gospodareći elementima prirode, i praveći ih podređenima udobnosti i blagostanju ljudi, i stvarajući iz svega toga masu bogatstva koje može donijeti obilje i udobnost svakome u njihove domove. I zatim zamislite ruku moći kako dolazi i svake

godine obriše nekih šesto milijuna u novcu tako mukotrpno zarađenih u ponor vojnih izdataka.”

Poanta je i u sljedećem iz *Harrisburg Telegram*:

“Košta Kršćanske nacije Evrope da ilustriraju njihov pojam “mira na zemlji i dobre volje prema ljudima.” To jest, košta ih nečega da se drže spremnima da raznesu jedna drugu u male komadiće. Statistika izdana u Berlinu pokazuje količinu vojnih izdataka velikih sila tijekom tri godine 1888, 1889, 1890. Sljedeći izdatci su dati u cijelim brojevima: Francuska, \$1,270,000,000; Rusija, \$813,000,000; Velika Britanija, \$613,000,000; Njemačka, \$607,000,000; Austro—Ugarska, \$338,000,000; Italija, \$313,500,000. Tih šest sila je zajedno potrošilo ukupno \$3,954,500,000 za vojne svrhe u tri godine, ili u stopi po više od \$1,318,100,000 godišnje. Ukupno za tri godine znatno premašuje nacionalni dug Velike Britanije, i gotovo je dovoljno veliko da se plati dug na kamate Sjedinjenih Država tri puta više. Odgovarajući izdatci u Sjedinjenim Državama bili su oko \$145,000,000, izuzev mirovina. Ako dodamo tome naš ukupan izdatak rashodi bi se popeli na oko \$390,000,000.”

“U skladu sa procjenama Francuskih i Njemačkih statističara, u ratovima posljednjih trideset godina je nestalo 2,500,000, dok je na te ratove bilo uloženo ne manje od \$13,000,000,000. Dr. Engel, Njemački statističar, daje sljedeću približnu cijenu glavnih ratova posljednjih trideset godina: Krimski rat, \$2,000,000,000; Talijanski rat iz 1859, \$300,000,000; Prusko-Danski rat iz 1864, \$35,000,000; Rat Pobune (Sjever), \$5,100,000,000; Jug, \$2,300,000,000; Prusko-Austrijski rat iz 1866, \$330,600,000; Francusko-Njemački rat iz 1870, \$2,600,000,000; Rusko-Turski rat, \$125,000,000; Južno Afrički ratovi, \$8,770,000; Afrički rat \$13,250,000; Srpsko-Bugarski rat, \$176,000,000.

“Svi ti ratovi bili su ubojiti do krajnosti. Krimski rat, u kojem se vodilo nekoliko bitki, koštao je 750,000 života, samo 50 000 manje

nego je bilo ubijeno ili je umrlo od rana Sjevera i Juga u ratu Pobune. Meksički i Kineski izdatci koštali su \$200,000,000, i 85,000 života. Bilo je 250,000 ubijeno i smrtno ranjeno tijekom Rusko-Turskog rata, i 45,000 svaki u Talijanskom ratu iz 1859, i ratu između Prusije i Austrije.”

U pismu Zamjeniku Passya u Parizu, pokojni Hon. John Bright, član Engleskog parlamenta, rekao je:

“U ovom su trenutku svi Evropski resursi progutani u vojnim potrebama. Interesi ljudi su žrtvovani za naj jadnije i kažnjive fantazije vanjske politike. Stvarni interesi masa su bili pogaženi u obrani lažnih pojmova slave i nacionalne časti. Ne mogu se oteti dojmu da Evropa maršira prema nekoj velikoj katastrofi prignječenja težine. Vojni se sistem ne može nedogledno podržavati sa strpljenjem, i stanovništvo, dovedeno do očajja, moglo bi ubrzo pomesti plemstva i navodne državnike koji vladaju u njihovo ime.”

Tako sud građanskih vlasti ide protiv njih. Ne samo da je tisak tako otvoren, nego i ljudi posvuda glasno pričaju i glasno prosvjeduju protiv sadašnjih vlasti. Nemir je univerzalan, i postaje sve opasnijim iz godine u godinu.

Svjetska Optužba Sadašnjeg Društvenog Sistema

Društveni sistem Kršćanstva je također pod inspekcijom—njegovi monetarni propisi, njegovi financijski programi i institucije, i, rastući iz toga, njegova sebična poslovna politika, i njegove klasne razlike temeljene uglavnom na bogatstvu, sa svim što to podrazumijeva od nepravde i patnje za mase ljudi—sa njima je teško rukovati u ovaj čas suda kao sa građanskim institucijama. Svjedočite beskrajnim raspravama o pitanju srebra, i zlatnog standarda, i beskrajnog spora između radništva i kapitala. Poput rastućih valova mora pod dižućim vjetrom, zvuči zajedničko mrmljanje bezbrojnih

glasova protiv sadašnjeg društvenog sistema, osobito u mjeri u kojoj se vidi da nisu u skladu sa moralnim kodom koji je sadržan u Bibliji, za kojega Kršćanstvo, u općem smislu, tvrdi da priznaje i slijedi.

Zaista je istaknuta činjenica da je u suđenju Kršćanstvu, čak i od svijeta u cjelini, standard suđenja *Rije Božja*. Pogani drže Bibliju, i odvažno objavljuju, “Vi niste tako dobri kao vaša knjiga.” Oni ukazuju na njihovog blagoslovljenog Krista, i kažu, “Vi ne slijedite vaš uzor.” I pogani i mase iz Kršćanstva uzimaju zlatno pravilo i zakon ljubavi, s kojima mjere učenja, institucije, politiku i općeniti pravac Kršćanstva; i svi podjednako svjedoče istinu o neobičnom rukopisu na njenim blagdanskim zidovima—“Vagnut si na tezulji i nađen si nedostatan.”

Svjedočanstvo svijeta protiv sadašnjeg društvenog sistema se čulo posvuda u svakoj zemlji. Svi ljudi objavljuju da je to bio neuspjeh; protivljenje je sve aktivnije, i širi uzbunu po cijelom svijetu, “strašno potresajući” svo pouzdanje u postojeće institucije, i neprestano paralizirajući industriju sa panikom, štrajkovima itd. Ne postoji nacija u Kršćanstvu gdje nije bilo proglašeno protivljenje sadašnjim društvenim uređenjima, tvrdoglavo i sve više prijeteće.

Mr. Carlyle kaže, “Postojanje industrije u Engleskoj čini se da brzo postaje jedna od velikih zatvorskih močvara natopljenih kugom, fizičkom i moralnom, ružna živa Golgota duša i tijela koja su živa spaljena. Trideset tisuća krojačica rade brzo do smrti. Tri milijuna siromaha trune u prisilnoj besposlici, pomažući krojačicama da umru. To su samo stavke u tužnoj knjizi očaja.”

Iz jednih drugih novina nazvanih *The Young Man*, mi ćemo izdvojiti sljedeći članak, naslovljen, “Postaje li svijet bolji?” On kaže:

“Snažni muškarci, željni iskrenog truda, trpe agoniju gladi i izloženosti, i u mnogim slučajevima dodatnu tugu promatranja patnji njihovih obitelji. S druge strane, ogromno bogatstvo je često povezano sa lakomošću i nemoralom; i dok siromašni gladuju u inčima, bogati, u velikoj mjeri, zanemaruju potrebe svoje braće, i samo su zabrinuti da Lazar ne bi postao nezgodno istaknut. Tisuće mladih ljudi su prisiljeni robovati u zagušljivim trgovinama i tmurnim skladištima za sedamdeset i osamdeset sati tjedno, bez i jednog intervala za fizički ili mentalni odmor. Na Krajnjem Istoku žene šiju košulje ili prave kutije šibica cijeli dan za plaću koja nije dovoljna za najam *kreveta*—da ne govorimo o odvojenoj sobi—i često su prisiljene birati između gladovanja i poroka. Na Zapadnom Kraju cijele glavne ceste su u posjedu grubih i oslikanih sirena senzualnosti i grijeha—sve i jedna stoji kao prijekor slabosti i zloći čovjeka. Što se tiče mladih ljudi, tisuće se kocka do zatvora ili se opijaju do prijevremene smrti; no ipak svake respektabilne novine su popunjene sa dugim izvještajima o utrkama konja, i Kršćanska (?) Vladavina dopušta da javne kuće budu posađene na uglu svake ulice. Grijeh je lako za napraviti, porok je učinjen jeftinim, varanje prevladava u trgovini, gorčina u politici i ravnodušnost u religiji.”

The Philadelphia Press prije nekog vremena izdali su sljedeće:

“Opasnost Na Vidiku! Nema sumnje u to da je New York podjeljen na dvije velike klase, na vrlo bogate i vrlo siromašne. Osrednje klase su poštovane, marljive, poštenu ljudi koji postupno nestaju, odlaze na skalu svjetovno bogatih ili dolje u siromaštvo i nepriliku. Čini se da između tih klasa postoji, i da brzo raste, pod namjernim poticanjem zlih ljudi, različita, izrazita, maligna mržnja. Ovdje postoje ljudi koji su vrijedni \$10,000,000 i \$20,000,000, o kojima ne znate ništa. Znam jednu gospođu, koja živi u prekrasnoj kući, čiji je život tih kao što bi trebao biti onaj svećenika, koja je dala ništa manje od \$3,000,000 u pet godina, čije milostinje su prije

njene smrti dosegle ne manje od \$7,000,000, koja ima u svom domu slike, kipove, dijamante, drago kamenje, fine primjerke srebra i zlata, sa skupim djelima svake zamislive umjetnosti, unutarnja procjena kojih je \$1,500,000, i ona nije toliko bogata kao mnogi njeni susjedi sa nekoliko milijuna dolara. Postoje ljudi ovdje koji su prije dvadeset godina prodavali odjeću na ulicama Chathama, a koji danas žive na godišnji trošak od \$100,000, koji nose dragulje koji u razumnim trgovinama koštaju \$25,000.

“Pođite sa mnom na aveniju automobila Madison, po kiši ili suncu, između deset ujutro i 5 i 6 poslijepodne, i pronaći ću vam auto za autom usko pakirane sa damama u čijim ušima su dijamanti vrijedni od \$500 do \$5,000 svaki, na čijim se rukama bez rukavica, crvenih i pahuljastih, iskri bogatstvo. Pođite sa mnom od Stewartove stare trgovine, kod ugla Devete ulice i Broadwaya do Tridesete ulice i Broadwaya bilo kojeg dana. Ne mislim na Nedjelje, praznike, ili posebne prilike, nego u sve vrijeme, i pokazat ću vam blok za blokom žena u kožnim ogrtačima sve do pete, vrijednih od \$500 do \$1,000 svaki, sa dijamantnim naušnicama i sa dijamantnim prstenjem, i drugim dragim kamenjem, noseći u svojim rukama nježne novčanike napunjene s novcem. Oni predstavljaju nove bogataše s kojima se New York popunjava.

“Na istoj toj ulici, u isto vrijeme, Ja ću vam pokazati muškarce za koje bi dolar bio sreća, čije hlače, pokidane i sramotne, se pridržavaju na njima stegnute pojasevima od užadi ili igle, čije čarape na nogama se vuku duž pločnika u cipelama toliko poderanima da ih se ne usuđuju podignuti s pločnika, čija su lica umrljana, čije su brade poduže, kao i njihova kosa, dok njihove pocrvenjele ruke sužene na noktima poput pandži. Koliko će dugo potrajati prije nego će te kandže zahvatiti novo obogaćene? Da ne bude zabune, osjećaj se rađa, i prije ili kasnije, će provaliti.

“Samo sinoć sam prolazio Četrnaestom ulicom, na kojoj je bilo preostalo nekoliko stanova, i ispred jednoga, vodeći od vrata do rubnika, bila je nadstrešnica, pod kojom su šarmantno odjevene dame u pratnji, izišle iz svojih kočija do otvorenih vrata, kroz koja

su došli svjetlo i zvukovi muzike. Ja sam stajao sa mnoštvom, ogromnim mnoštvom, i tamo je rođena ta ideja o neizbježnom izbujanju osim ako se nešto ne učini, i to brzo, odbacivanja predrasuda koje ne samo da postoje, nego ih se namjerno njeguje, protiv vrlo bogatih od vrlo siromašnih. Uхватила bi vas jeza kad bi ste čuli način na koji su te žene govorile. Zavist, ljubomora, žestoka zloba, svaki potrebni element, bio je tamo. Sve što je bilo potrebno je vođa.”

Svijet odskakuje sa groznim uvjetima Znojećeg Sistema ljudskog ropstva i sa bijedom velike vojske ljudi bez posla, i druge velike vojske nedovoljno plaćenih radnika, luksuza i rasipništva golemog bogatstva, kao što je Londonski časopis prije nekog vremena napisao—ovako:

“Milijunaški Skroman Dom. Mi učimo od New Yorka da je Mr. Cornelius Vanderbilt, New Yorški milijuner i kralj željeznice, upravo otvorio svoju novu palaču sa veličanstvenim balom. Taj skromni dom, koji je zaklon za oko deset ljudi tijekom šest mjeseci u godini, a tijekom ostalih šest ostaje zatvoren, stoji na uglu Pedeset i sedme ulice i Pete avenije, i košta svog vlasnika #1,000,000. Izvana je Španjolskog dizajna, izgrađena od sivog kamena, sa crvenom fasadom, malim tornjicama i kruništima. Visoka je tri kata sa uzvišenim potkrovljem. Plesna soba je najveća privatna plesna soba u New Yorku, duga oko 23 m i oko 15 m široka, ukrašena sa bjelinom i zlatom, u stilu Luja XIV. Strop je koštao bogatstva, i izrađen je u obliku dvostrukog stošca, pokriven sa naslikanim nimfama i pohotama. Uokolo vijenca je nježno modelirano cvijeće, svako sa električnim svjetlom u svom srcu, dok ogromni kristalni luster visi u sredini. Zidovi su u noći otvaranja sobe bili pokriveni od poda pa do stropa sa prirodnim cvijećem, koje je koštalo #1,000; i rečeno je da je zabava koštala domaćina #5,000. Neposredni ljetnikovac je najskuplji vrt po svojoj veličini u svijetu, jer premda je to samo veličina običnog gradskog zemljišta, suma od #70,000 je bila plaćena za to, i kuća koja je koštala #25,000 za izgradnju bila je srušena da napravi mjesta za nekoliko cvjetnjaka.”

Industry, časopis koji izlazi u San Francisco, Calif., izdao je sljedeći komentar o pretjerivanju dvaju bogataša ove zemlje:

“Wanamakerova večera u Parizu, i Vanderbiltova večera u Newportu, koštalo je zajedno najmanje \$40,000, vjerovatno mnogo više, su među znakovima vremena. Takve stvari navješćuju promjenu u ovoj zemlji. To, što je samo tipično za stotine više slučajeva sličnog razmetljivog pokazivanja novca, moglo bi se dobro usporediti sa gozбом u Rimu prije nego je došao kraj, i luksuzu u Francuskoj što je prije jednog stoljeća bilo preteča revolucije. Novac kojeg Amerikanci godišnje potroše u inozemstvu, uglavnom za luksuz i još gore, procjenjuje se da je trećina jednaka našem Nacionalnom prihodu.”

Sljedeće je vrlo zanimljiva informacija, koja je citirana u *The National View*, u od Warda McAllistera, koji je jednom bio veliki vođa New Yorškog Društva:

“Prosječni godišnji troškovi obitelji prosječnog ugleda, koje se sastoje od muža i žene i troje djece, iznose \$146,945, poimenično kako slijedi: Najam gradske kuće, \$29,000; ladanjske kuće, \$14,000; troškovi od ladanjskih kuća, \$6,000; plaće unutarnjih slugu, \$8,016; troškovi za kućanstvo, uključujući plaće slugu, \$18,954; odjeća njegove žene \$10,000; njegova vlastita garderoba, \$2,000; odjeća za djecu i džeparac \$4,500; školovanje troje djece, \$3,600; zabavljanje kroz balove i plesove, \$7,000; zabavne večere, \$6,600; opera, \$4,500; kazalište i večernja druženja nakon kazališta, \$1,200; novine i časopisi, \$100; račun za draguljarnice, \$1,000; tiskanice \$300; knjige, \$500; svadbene i praznični darovi \$1,400; klupa u crkvi, \$300; pristojbe za klub, \$425; račun za liječnika, \$800; račun za zubara, \$500; prijevoz kućanstva u zemlji i natrag \$250; putovanje u Evropu, \$9,000; trošak štala, \$17,000.”

Chauncey M. Depew je citiran da je rekao:

“Pedeset ljudi u Sjedinjenim Državama imaju u svojoj moći zbog bogatstva kojeg kontroliraju, da se sakupe unutar dvadeset i četiri sata i da dođu do razumijevanja s kojim putnim vozilom i trgovinom mogu zaustaviti obrtanje, svakog područja trgovine i kako da

zanimje svaki električni ključ. Tih pedeset može kontrolirati cirkulaciju valute i stvoriti paniku gdje god žele.”

Svjetski Sud Crkvenih Vlasti

Kritika Crkvenjaštva je jednako teška kao i ona Monarhije i Aristokracije; jer svi imaju jednake interese. Sljedeće služi kao primjer tih osjećanja.

The North American Review od prije nekoliko godina sadržavao je kratki članak od Johna Edgertona Raymonda, “Pad Crkvenjaštva.” Opisujući sile koje su protiv crkve, i koje će na koncu ostvariti njeno svrgnuće, on je rekao:

“Kršćanska je Crkva usred velikog sukoba. Nikada od organiziranja Kršćanstva nije bilo toliko sila koje su se svrstale protiv njega. Ono što su izvjesni teolozi radi nazivati “svjetovna moć” nikada nije bilo jače nego što je to danas. Crkvi se više ne suprotstavljaju barbarske rase, praznovjerni filozofi, svećenici mitskih religija, nego najuzvišenija kultura, duboka učenost i velika mudrost prosvjetljenih nacija. Sve na liniji njenog napretka njoj se opire “svjetovna moć,” koja predstavlja najbolje ideale ljudskog uma.

“Niti su svi njeni protivnici izvan njenog okrilja. Unutar njenih svećanih sjena, obučeni u njenu odjeću, izražavajući njene naredbe, koji je predstavljaju pred svijetom, stoje mnogi koji su spremni zbaciti njen autoritet i osporiti njenu nadmoć. Mnoštva koja još uvijek slušaju njene odluke počinju se pitati; i sumnja je prvi korak prema neposlušnosti i napuštanju. Svijet nikada neće znati koliko mnogo poštenih duša unutar crkve uzdiše u duhu i u nevolji je, no ipak drže pečat na svojim usnama i lanac na svojim jezicima “zbog savjesti,” kako se njihov “brat ne bi spotaknuo.” Oni su tihi, ne zbog straha od prijekora, jer prošlo je vrijeme kada se je progonilo zbog slobodnog govora, i kada se je bilo optuženo za nevjerstvo ako bi se

netko usudio i pomisliti da crkva možda i nije nepogrešiva.”

On kaže da potražnja nije za novim evanđeljem, nego za starim evanđeljem sa novim značenjem:

“Posvuda se traži još više doslovne i vjerne objave propisa osnivača Kršćanstva. “Propovijed na Gori” je mnogima simbol božanske filozofije. “Propovijedajte ju” propovijedajte ju” viču reformatori svake škole posvuda; “ne samo da ju propovijedaju nego ju i pokažu svojim primjerom!” “Pokažite nam,” kažu oni, “da se vaše vladanje slaže sa tim propisima, i mi ćemo vam vjerovati! Slijedite Krista, i mi ćemo slijediti vas!”

“Ali upravo tu leži problem. Crkva izjavljuje da ona naučava Kristove zapovijedi, da propovijeda njegovo evanđelje. Svijet sluša, i odgovara: “Vi ste iskrivili istinu!” I pogledajte taj spektakl kako nevjerujući svijet poučava vjerujuću crkvu pravim načelima njene religije! To je jedan od najupečatljivijih i značajnih znakova doba. I to je nešto sasvim novo. Svijetu je od početka poznata izreka: “Liječniče, najprije izliječi sebe.” Međutim samo su se u suvremeno doba ljudi usudili reći: “Liječniče, prepisi lijek.”

“Kada ubogi i bijedni, potlačeni i žalosni, koji su poučeni da očekuju s neba buduću nagradu, vide svete svećenike i omiljene kneževe obučene u purpur i fini lan i kako se obilato goste svaki dan; vide ih kako sakupljaju blago na zemlji u inat moljcu i rđi i lopovu; vide ih, kako sa neopterećenom savjesti, služe Bogu i mamonu, oni počinju sumnjati u njihovu iskrenost.

“I sada oni počinju potvrđivati da sva istina ne prebiva pod crkvenim tornjem, da je crkva bespomoćna; da ona ne može spriječiti nesreću, ne može izliječiti bolesne, ne može nahraniti gladne i obući gole, ne može podignuti mrtve, ne može spasiti dušu. Oni zatim počinju govoriti da crkva koja je tako slaba, toliko svjetovna, ne može biti božanska institucija. I uskoro oni počinju napuštati njene oltare. Oni su rekli: “Poricati nepogrešivost crkve, učinkovitost njezinih zakona, ili istinu njezinih učenja, nije poricanje učinkovitosti religije. Mi nismo u ratu s Kršćanstvom, nego sa

crkvenim predstavljanjem Kršćanstva. Poštovanje prema božanskoj istini je kompatibilno sa najdubljim prezirom prema crkvenjaštvu. Za uzvišenu Osobu koja je hodila zemljom, čiji je dodir bio život i čiji je osmjeh bio spasenje, mi imamo samo poštovanje i ljubav, ali ne više prema instituciji koja tvrdi da ga predstavlja.

“Crkva osuđuje svoje optužitelje kao nevjernike, i ide svojim putem sakupljajući bogatstvo, gradeći hramove i palače, pravi sporazume sa kraljevima i saveze sa moćnima, dok sile koje se postrojavaju protiv nje rastu u snazi i broju. Ona je izgubila svoju nadmoć, njezin autoritet je prošao. Ona je još samo znak, sjena. I za nju je nemoguće da povrati njenu izgublenu dominaciju, ili da se vrati na svoje prijestolje. Snovi o njenoj univerzalnoj vlasti obmana su. Njezino je žezlo bilo slomljeno zauvijek. Mi smo već u prijelaznom razdoblju. Revolucionarni pokret doba je univerzalan i nezaustavljiv. Prijestolja se počinjju tresti. Vulkan počinje tinjati ispod kraljevskih palača, i kada se prijestolja prevrnu, propovijedaonice će pasti.

“Bilo je vjerskih probuđenja u prošlosti, više ili manje lokalnih i privremenih. Biti će još jedno oživljenje religije koje ima biti svijetom rašireno—obnova vjere u Boga i ljubavi prema čovjeku—kada će najsjajniji snovi u sveopćem bratstvu postati stvarnost. Ali doći će unatoč, umjesto kroz, crkvu. Doći će kao reakcija na crkvenu tiraniju; kao protest protiv pukih formi i ceremonija.”

U članku u časopisu *The Forum* od listopada, 1890, s naslovom, “Društveni problemi i Crkva,” od Biskupa Huntington, mi imamo ovaj komentar vrlo važne i značajne činjenice, kako slijedi:

“Kada velika mješovita publika u jednoj od javnih dvorana u New Yorku kliče imenu Isusa Krista i isfućka ime crkve, to ne razmršuje pitanja, ne riješava probleme, ne dokazuje nikakav stav, ne razlaže Sveto Pismo, nego je bilo jednako značajno kao pola propovijedi koja se je propovijedala.” On je zatim ukazao na činjenicu da je bilo vrijeme Kada su ljudi slušali riječi, “Krist i

crkva,” sa pobožnom šutnjom ako ne i sa oduševljenom odanošću, i onda je primjetio: “Samo u ovim zadnjim danima kada radnici misle, čitaju, razmišljaju i raspravljaju, promiskuitetno mnoštvo nepristojno, umjesto pobožno, razdvaja to dvoje, iskazujući čast jednome a prezirno odbijajući drugo.”

Drugi značajni izrazi kroz štampu, o popularnom sudu, jesu, kako slijedi:

“*The Catholic Review* i još neke druge novine inzistiraju na tome da bi trebalo biti “vjerske pouke u zatvorima.” To je u redu. Mi idemo dalje od toga. Trebalo bi biti vjerske pouke i na drugim mjestima a ne samo u zatvorima—u domovima, na primjer, i u Nedjeljnim školama. Da, kako se ne bi smo preforsirali u slobodi, mi smo skloni vjerskoj pouci u nekim crkvama. Ne možete imati previše dobre stvari ako ju uzimate u skromnosti.”

“Kapelan izvjesne kaznionice rekao je da je prije dvadeset godina samo oko pet posto zatvorenika prethodno bilo učenicima u Nedjeljnoj školi, ali da sada sedamdeset i pet posto stvarnih i sumnjivih kriminalaca je bilo takvima. Izvjestan pastor također daje izvještaj o jednom opijenom azilu gdje je postotak osamdeset, i drugi o palim ženama koje su sve bile u Nedjeljnim školama. Komentar štampe o tim činjenicama je bio da naziv koji je prethodno bio primjenen na školu, “vrtić crkve,” počinje biti grozna satira. Što treba učiniti?”

U raspravama s obzirom na otvaranje Svjetske Kolumbijske Izložbe u Čikagu, Nedjeljama, primjećeno je sljedeće:

“Nekima je Ugodna Ljevica. Ako dođe gore od gorega i zbivanja, poput kazališta i krčmi, budu otvoreni Nedjeljama u Čikagu, veoma je utješno promišljanje da niti jedan Američki građanin nije obavezan ići. Nitko nije u gorem položaju u tom pogledu nego su to bili apostoli i rani Kršćani. Njima nije bilo dopušteno da koriste policajca ili Rimske legije u svrhu propagiranja njihovih mišljenja i da uvjeravaju svoje bližnje da budu još pobožniji nego su oni to

željeli biti. I ipak to primitivno Kršćanstvo bez pomoći od Države—štoviše, Kršćani su bili progonjeni i patili su—koje je zaista pobjedilo svijet.”

U općem komešanju ovih vremena, mnogi u crkvi isto tako kao i u svijetu su uvelike u nedoumici i zbunjeni sa velikom zbrkom. Osjećaji takvih bili su jasno izraženi prije nekog vremena u časopisu *the New York Sun*, koji je rekao:

“Pitanje, “Gdje smo mi? Gdje se mi nalazimo? postaje posvema vjersko. Profesori sjede na stolicama seminara poučavajući nauke koje su dovoljno daleko od izvornih da učine da se drevni dobrotvori okrenu u svojim grobovima; svećenici daju odobrenje postavljenja za koje vjerovatno znaju da onaj koji je imenovan sam ne vjeruje u njega; standardi su u mnogo slučajeva samo plutače koje pokazuju kako su daleko brodovi crkava odmaknuli od zacrtanih kanala. To je doba “idi kako ti se prohtije,” i “svako za sebe,” i sve to. Nitko ne zna kako će sve to završiti , i oni kojih se to najviše tiče izgleda da su još manje zabrinuti.”

Nisu samo vladanje i utjecaj crkava tako bili ozbiljno kritizirani, nego i njihove najistaknutije doktrine. Zapazite, na primjer, kako je svetogrдно učenje o vječnom mučenju za veliku većinu naše rase, s kojim su ljudi dugo bili držani pod kontrolom kroz strah, na sličan način bilo oblačeno od misaone javnosti. Da bi se suprotstavilo rastućim osjećajima liberalizma na tu temu, svećenstvo počinje shvaćati vrlo hitnu potrebu za naglašavanjem.

Vel. Dr. Henson iz Čikaga, prije nekog vremena prozračio je svoja gledišta o toj temi; i kako su novinari intervjuirali druge svećenike s obzirom na to, njihov neozobiljan, bezdušan, šaljiv način bavljenja sa tom temom o kojoj očito ne znaju ništa, ali za koju tvrde da vjeruju da uključuje vječne interese milijuna njihovih bližnjih, bila je zaista dostojna progonilačkog duha Romanizma.

Vel. Dr. Henson je rekao, “Hades u Novoj Verziji je samo pakao u maski; smrt je smrt iako ju mi zvali spavanjem, i pakao je pakao iako ga mi zvali hadesom; pakao je realnost, i pakleno je strašna. Mi ćemo u paklu imati tijela. Uskrsnuće tijela podrazumijeva mjesto i podrazumijeva fizičko mučenje. Ali fizičko nije najgore. Mentalna bol, kajanje, iščekivanje, koje prouzročuje da se duša savija kao crv na užarenom žaru, je najgore; i to će grešnici trpjeti. Žeđ bez vode za utaživanje; glad bez hrane kako bi ju se zadovoljilo; nož zaboden u srce, ali guran tamo uvijek iznova—beskrajno, zastrašujuće. To je pakao sa kojim ćemo se morati suočiti. Smrt nudi oslobađanje od pokretne trake života, ali nema olakšanja u paklu.”

Kakav je utisak ostavila “Doktorova” propovijed? Možda možete prosuditi iz sljedećih intervjua novinara i svećenika idućeg jutra:

“Što mislite, hoćemo li svi biti kršteni u jezeru od rastaljenog sumpora i sirovog željeza ako ne popravimo naše puteve? rekao je novinar Profesoru Swingu, jednom od poznatih propovjednika u Čikagu. Profesor Swing se na to nasmijao i to sa grohotnim smijehom od srca, sve dok njegovi hrapavi obrazi nisu postali jednako rumeni kao jedne školske djevojke. Istaknuti propovjednik udario je rukom na ugrađeni stol, i dimnjak njegove male lampe za studij poskočio je kao od smijeha isto tako. Kao prvo, rekao je on, pretpostavljam da shvaćate da je ova tema o paklu i budućoj kazni nešto o čemu mi u stvarnosti znamo jako malo. E sada, moja metoda da uskladim sve što je u Bibliji jeste da ju produhovim. Moja ideja je da će se kazna određivati u skladu sa grijesima; ali kako će idući svijet biti duhovan, tako i kazne i nagrade moraju biti produhovljene.”

“Vel. M. V. B. Van Ausdale nasmijao se kad je pročitao izvještaj o propovijedi Dr. Hensona, i rekao je: Pa, on mora da je u pravu. Poznajem Dr. Hensona neko vrijeme, i glasao bih za njega zatvorenih očiju. Mi priznajemo, svi od nas, da postoji pakao ili mjesto odmazde, i to kombinira sva svojstva koja mu je dodijelio Dr. Henson.”

“Dr. Ray je vidio tiskanu propovijed i razmišljao je da je Dr. Henson izrazio ista gledišta koja bi i on sam izrazio o toj temi.

“Kongregacionalistički svećenici, sakupljeni na Grand Pacific redovnoj sjednici, sa zatvorenim vratima i sigurno osiguranima, priznali su novinaru *Ve ernjih Novosti*, koji je, nakon što je sastanak bio završio, istaknuo pitanje: Jeste li čitali ili čuli o propovijedi Dr. Hensona o paklu, koju je propovijedao prošle večeri?

“Zainetisirani gledatelj tijekom sastanka bio je Dr. H.D. Porter, iz Pekinga, Kina. On je ustao rano ovog jutra, i pročitao je u novinama na brzinu propovijed Dr. Hensona. On je rekao, “Ja ne poznajem Dr. Hensona, ali ja smatram da su osjećaji koji mu se pripisuju ispravni. Preko u Kini ja neću propovijedati o sumporu i stvarnoj fizičkoj mucu, niti ću reći da će pakao biti mjesto gdje će sve patnje stvarne prirode ustupiti mjesto intenzivnoj duševnoj patnji i tjeskobi samog uma, nego ću ja zauzeti sredinu, koja prikazuje pakao kao mjesto odmazde, kombinirajući fizičku i mentalnu patnju i utjelovljujući načela općenito prihvaćena od suvremenih svećenika.”

“Još jedan stranac, Vel. Spencer Bonnell, iz Clevelanda, O., složio se sa Dr. Hensonom u svakom detalju. “Dolazi vrijeme, on je rekao, *kada e trebati unaprijediti neke univerzalne ideje o paklu*, kako bi se sve umove dovelo u stanje ravnoteže.” Vel. H. S. Wilson imao je malo toga za reći, ali je priznao da se slaže sa Dr. Hensonom. Vel. W. A. Moore izrazio je iste osjećaje.

“Vel. W. H. Holmes je napisao: Dr. Henson je briljantan propovijednik koji jako dobro razumije svoje vlastite pozicije i u stanju je izraziti ih jasno i izravno. Ovaj sažetak ukazuje da je on dao ljudima, kao i obično, vrlo zanimljivu propovijed. Njegove su pozicije u njoj jako dobro izražene. O tijelu od mesa ja ne znam—”

“Vi ne znate?”

“Ne. Čovjek mora umrijeti pa onda utvrditi za sigurno.”

“Baptistički propovjednici smatraju da je Hensonova fundamentalna propovijed o paklu bila upravo prava stvar, i oni koji su o njoj raspravljali na jutarnjem sastanku toplo su je hvalili.

Novinar Ve ernjih Novosti pokazao je izvještaj o propovijedi desecima svećenika, i premda su svi od njih rekli da se slažu sa propovijedi, ipak četvorica od njih nisu o tome uopće željeli raspravljati. Vel. C. T. Everett, izdavač *Glasnika za Nedjeljnu Školu*, rekao je u vezi gledišta koja je izrazio Dr. Henson da ih općenito svi Baptistički svećenici prihvaćaju. “Mi naučavamo vječnu i buduću kaznu za grijehove ovog svijeta, on je rekao, ali što se tiče pravog pakla od vatre i sumpora, to je nešto o čemu se nije govorilo u bilo kojoj velikoj mjeri. Mi vjerujemo u kaznu i znamo da je teška, ali veliki broj nas shvaća da je nemoguće znati na koji način je dana. Kao što Dr. Henson kaže, samo okrutni ljudi misle da pakao podrazumijeva fizičku kaznu u potpunosti; mentalna je bol gora, i to će jadni grešnici morati trpjeti. Dr. Perrin je rekao, sa velikim naglaskom, da je bilo gotovo beskorisno poricati sve ono što Dr. Henson propovijeda, budući se može naći upravo u Bibliji.

“Vel. Gosp. Ambrose, stari svećenik, bio je uvelike zadovoljan sa propovijedi. On je vjerovao svakoj riječi koju je Dr. Henson rekao o budućem mučenju za jadne grešnike. “Većina Baptističkih propovijednika vjeruje u Pakao,” rekao je on, “ i oni to isto propovijedaju.”

“Vel. Gosp. Wolfenden rekao je da on nije vidio izvještaj o propovijedi, ali da ako ima bilo čega u njoj u svezi pakla buduće kazne da se on slaže sa Doktorom, i on je pomislio pa većina Baptističkih svećenika ima ista gledišta, premda je bilo nekoliko koji ne vjeruju u pakao u striktno ortodoksnom smislu.

“Iz onoga što je novinar sakupio sigurno je reći da, ako bi to pitanje postalo spornim, Baptistički svećenici se ne bi povukli u podržavanju svakog argumenta za pravi, staromodni, ortodokсни pakao Dr. Hensona.”

Tako je svećenstvo izrazilo svoja gledišta, kako je vječno mučenje njihovih bližnjih bilo stvar jedino beznačajne posljedice, da se o njoj raspravljalo s neozbiljnom šalom i smijehom, i objavilo kao istinu bez i djelića dokaza ili Biblijske istrage. Svijet zapaža tu oholu aroganciju, i izvlači svoje vlastite zaključke po tom pitanju.

The Globe Democrat kaže: “Dobre vijesti dolaze iz New Yorka da Američko Traktatno Društvo predlaže da treba staviti pod znak pitanja hranu koju je pružalo posljednjih pedeset godina, i revidirati njihovu religiju sve zajedno. Činjenica je da je svijet nadrastao užarena i paprena jela koja su odgovarala zadnjoj generaciji, i da je sasvim van snage same nekolicine da tome kontriraju. Crkve također tapkaju ugodno s ostatkom svijeta, propovijedajući toleranciju, čovječnost, opraštanje, ljubav i milosrđe. Sve bi moglo biti pogrešno, i da su ta proročanstva plavo-crne vrste upravo prava stvar za nas da nastavimo vjerovati i čitati, ali tada ljudi neće, i ne žele.”

Jedne druge novine navode:

“Dr. Rossiter W. Raymond, protiveći se slanju dobrovoljnih priloga Američkoj Upravi Stranih Misija, rekao je dosta energično: “Bolestan sam i umoran od odlaženja u Američki Odbor u nastojanju da se pomogne misionarima koji vjeruju okorjelo u propast svih pogana i u tu gnusnu herezu da Bog ne voli pogane. Umoran sam od cijele bijedne besmislice, i ne želim dati ni lipe za širenje vijesti o propasti. Ja ne želim da se ta doktrina širi mojim novcem. Dobra je vijest da je Bog ljubav, ali ti ljudi koji povlače auto neodoljive snage preko pogana napravili su neukusnom tu staru stvar i žele da hranimo time životinje koje ga vuku. Moja je Kršćanska dužnost ne dati ništa nijednoj grupi koja će poučavati pogane da su njihovi očevi otišli u pakao.”

Mi tako vidimo kako se sadašnje društveno uređenje tresu na vazi javnog mnijenja. Došlo je određeno vrijeme za njegovo svrgavanje, veliki Sudac cijele zemlje podiže vagu ljudskog razuma, ukazujući na utege istine i pravde, i paleći svjetlo povećane spoznaje, poziva svijet da ispita i dokaže pravednost njegove odluke u osuđivanju na uništenje šuplje sprdnje Kršćanskih lažnih pretvaranja. Postepeno, ali brzo, svijet

primjenjuje test, i na kraju će svi doći do istog zaključka; i kao veliki mlinski kamen, Babilon, veliki grad zbrke, sa svom svojom hvaljenom građanskom i crkvenom vlašću, i sa svim svojim pretpostavljenim dostojanstvom, njenim bogatstvom, njenim titulama, njenim utjecajem, njenim počastima, i sa svom njenom ispraznom slavom, biti bačena u more (nemirno more neukrotivih naroda) da više nikada ne ustane. (Otkr. 18:21; Jer. 51:61-64)

Njeno uništenje biti će u potpunosti ostvareno s krajem određenih “Vremena Pogana”—1915. Događaji brzo napreduju prema takvoj krizi i vrhuncu. Iako suđenje još nije dovršeno, mnogi već mogu čitati rukopis njene propasti—“vagnut si na tezulji i nađen si nedostatan” i uskoro će zastrašujuća propast Babilona, Kršćanstva, biti ostvarena. Stara praznovjerja koja su je dugo podržavala sada su bila brzo uklonjena: stara vjerska kreda i državni kodovi koji su se dosad poštivali i bez oklijevanja podržavali sada se odvažno dovode u pitanje, ističe se njihova nedosljednost, i ismijava se njene opipljive zablude. Trend razmišljanja među masama ljudi, međutim, nije prema Biblijskoj istini i zdravoj logici, nego umjesto toga prema nevjerstvu. Nevjestvo je u porastu i unutar i izvan nominalne crkve. U tobožnjoj Crkvi Božjoj Riječ Božja više nije standard vjere i životni vodič. Ljudske filozofije i teorije zauzimaju njeno mjesto, i čak počinju cvjetati poganski hirovi na mjestima koja su prije bila van njihove zone.

Samo je nekolicina u velikoj nominalnoj crkvi dovoljno budna i trezvena da shvati njeno žaljenja vrijedno stanje, izuzev ako se ne uzme u obzir njena brojčana i financijska snaga, mase i u klupama i na propovjedaonicama previše su opijene i preneražene sa duhom svijeta, tako voljno upijenim, da bi uopće zapazile njen duhovni pad. Ali itekako se osjeća

njena sve slabija financijska i brojčana snaga; jer sa trajnošću njenih institucija su povezani svi interesi, izgledi i užitci sadašnjeg života; i da bi se to osiguralo osjeća se potreba za održanjem poštenog pokazivanja ispunjenja onog za što se je vjerovalo da je njen božanski zadatak—da obrati svijet. Njenu mjeru uspjeha u tom nastojanju zapaziti ćemo u idućem poglavlju.

Dok vidimo tako Babilon optužen da odgovori za sebe u prisutnosti okupljenog svijeta, sa kojom snagom Psalmistovo proročanstvo tog događaja, citirano na početku ovog poglavlja, nam dolazi na um! Premda je Bog šutio tijekom svih stoljeća u kojima je zlo pobjeđivalo u njegovo ime i njegovi pravi sveci trpjeli progonstvo u mnogobrojnim oblicima, on nije bio nesvjestan tih stvari; i sada je došlo vrijeme kada je kazao preko proroka, govoreći, “ali ja ću te ukoriti, i staviti ti sve to pred oči.” Neka svi koji su budni i na pravoj strani u ovo vrijeme od ogromnog značaja dobro označe te stvari i vide kako si proročanstvo i ispunjenje savršeno odgovaraju.